

והפ'עס ע'ל: חי ה"נפגע"

מיצוי זכויות יעבץ ביטון עו"ד

מי הוא ה"נפגע" בפגיעת איבה?

מנת שהחוק יחול על אדם עליו להיות "נפגע" בפגיעה שנקבעה בפגיעת איבה כמתואר לעיל. הקביעה אם אדם הוא "נפגע" או לא היא **קביעה של המוסד לביטוח לאומי בלבד ולא של הרשות המאשרת**. גם אם הרשות המאשרת אישרה כי הפגיעה היא פגיעת איבה, עדיין צריך התובע להוכיח למוסד לביטוח לאומי כי הוא בגדר "נפגע".

ההגדרה של **"נפגע"** נקבעה אף היא בסעיף 1 לחוק התגמולים, אך בסעיף 19 הקובע את תחולת החוק ישנה הרחבה מסוימת לעניין זה. ראשית נדון בהגדרה שבסעיף 1 ואשר קובעת כי "נפגע" הוא מי שנפגע ב"פעולת איבה" והוא אחד מאלה -

- אזרח ישראלי או תושב ישראלי (בעיקר מתייחס ליהודים ובני משפחותיהם הזכאים לעלייה לפי חוק השבות), כולל גם תושבי יהודה ושומרון וחבל עזה, בין שנפגע בישראל או בשטחים או מחוזה להם.

השאלה מי הוא ומה הוא **"תושבי"** היא שאלה לא פשוטה שנדונה לא אחת בבית המשפט בהקשרים שונים, ובין השאר בהקשרו של חוק התגמולים. האם תושב הוא מי שגר רוב זמנו בישראל, או מי שמשפחתו בישראל, או מי שרכש בית בישראל וכו'. בית המשפט ענה על כך בפשטות כי כל מקרה נבחן לנסיבותיו המיוחדות. אף מי שנושא תעודת זהות ישראלית בה כתובתו היא בישראל, אינו בהכרח תושב ישראל.

- מי שנכנס לישראל על פי אשרה או רשיון שניתנו לפי *חוק הכניסה לישראל, תשי"ב 1952*, לרבות מי שנכנס לישראל והוא פטור מהצורך באשרה או ברשיון לפי סעיף 17(א) לחוק האמור (לפי סעיף זה פטורים בעלי דרכון דיפלומטי מאשרה, תיירים ממדינות מסוימות, וכמו כן רשאי שר הפנים לתת פטורים לאנשים מסוימים במקרים מיוחדים), או מי שנכנס לישראל לפי אחד הצווים של שר הפנים מכוח סעיף 17 לחוק האמור שפורטו בתקנות לפי חוק זה - והכל אם הפגיעה הייתה בישראל או בשטח אחר שקבע שר הביטחון בצו לעניין זה לגבי כל סוגי הנכנסים לישראל או לגבי חלק מהם.

שר הביטחון קבע בצו התגמולים לנפגעי פעולת איבה (קביעת שטח המוחזק בידי צבא הגנה לישראל), תשל"א - 1971 כי **"שטח אחר"** הוא כל שטח המוחזק בידי צה"ל, לגבי כל סוגי הנכנסים לישראל או לגבי חלק מהם (לעניין זה קבע השר מספר צווים אשר פורטו בתקנות התגמולים לנפגעי פעולות איבה (נכנסים לישראל) תשל"א - 1970). תקנות אלו קובעות כי הגדרת הפטור תחול על מי שנכנס לישראל והוא פטור מאשרה לפי הצווים הבאים:

- צו הכניסה לישראל - (פטור, תשט"ז - 1956); צו שעניינו בעיקר ימאים ואנשי צוות אוויר.
- צו הכניסה לישראל (פטור נציגי מדינות חוץ), תשמ"ח - 1988;
- צו הכניסה לישראל (פטור מאשרה), תשל"ד - 1974. הכולל רשימת מדינות שאזרחיהן פטורים מאשרה.
- צו הכניסה לישראל (פטור תושבי יהודה ושומרון, רצועת עזה, צפון סיני, מרכז סיני, מרחב שלמה ורמת הגולן), התשכ"ח - 1968. צו שהכולל בתקנות בהמלצת בית המשפט משנת 1995 על מנת לשמור על עקרון השוויון בין תושבי השטחים היהודים ויערבים.

יצוין כי בית המשפט קבע כי צווים אלו הם הצווים המחייבים בלבד, ומי שלא עונה על הפטור לפי התקנות האמורות לעיל, **לא יחול עליו החוק**, אף אם נכנס לישראל או זכאי להיכנס לישראל כדין מכוח הוראה חוקית אחרת.

- **"נוסע יוצא"** או **"נוסע נכנס"** כהגדרתם בחוק יישום מזכר ההבנה בין מדינת ישראל לבין הממלכה הירדנית ההאשמית (שימוש משותף בשדה התעופה עקבה) (הוראת שעה), התשנ"ח - 1997, שנכנעו בשדה התעופה כהגדרתו בחוק האמור.

"נוסע יוצא" הוא נוסע שהגיע לשדה התעופה על מנת לצאת בטיסה שמוצאה אילת, לרבות אדם הנמנה עם צוות המטוס; "נוסע נכנס" הוא נוסע שהגיע לשדה התעופה בטיסה שיעדה אילת, לרבות אדם הנמנה עם צוות המטוס! "שדה התעופה" הוא שדה התעופה בעקבה, לרבות כביש הגישה ממנו עד תחנת הגבול מעבר ערבה.

- לגבי תושבי השטחים, שאינם יהודים ואינם עונים על ההגדרה בס' 1 דלעיל, אשר נפגעו בתחומי הקו הירוק הרי שהחוק יחול עליהם רק אם בידיהם תעודת זהות ישראלית או שבידיהם היתר כניסה לישראל שניתן להם על ידי מפקד כוחות הצבא בשטח.

מכוחו של סעיף 19(ג) לחוק הותקנו *תקנות התגמולים לנפגעי פעולות איבה (מתן גימלאות לתושב - חוץ)*, תשל"ד - 1974. התקנות קובעות כי תושב חוץ אשר נפגע תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעביד ישראלי בחו"ל, יאז זכאי לזכויות ספציפיות לפי החוק וכפי שיתואר בהמשך.

נפגע בחוץ לארץ הוא תושב חוץ שנפגע בחוץ לארץ בפגיעת איבה שאושרה על ידי הרשות המאשרת תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעבידו; "מעביד" יכול להיות מדינת ישראל עצמה (שגרירות, קונסוליות, משלחות מיוחדות וכדומה), או מעביד אחר ששר העבודה והרווחה אישר בהודעה ברשמות. השר אישר רשימה ארוכה של מעבידים:

- צים - חברת השיט הישראלית בע"מ, אל - ים - אניות תפזורת (1967) בע"מ, ימית - חברה להובלת דלק בע"מ, ימים - חברה להובלת פרי בע"מ, חברה להשקעות ולמפעלים בע"מ, קווים - חברה אניות בע"מ, אטלנטיק - חברה לדיג וספנות בע"מ, מירון ספנות בע"מ, ים-סוף - חברה לדיג ולספנות בע"מ, מור - חברה לספנות בע"מ, בת-גולן - קווי הים התיכון בע"מ, אופיר - קווי הים התיכון בע"מ, אניות - קווי הים התיכון בע"מ, טיראן - קווי הים התיכון בע"מ, ספי-ים בע"מ, גדות-ים בע"מ, בנק ספנות לישראל בע"מ, שירותי טנקרים בע"מ, נתיבי נפט בע"מ, הסוכנות היהודית לארץ ישראל, קרן היסוד המגבית המאוחדת לישראל, סולל בונה ארצות חוץ בע"מ, פיתוח מקורות מים ארצות חוץ בע"מ, אגרי דב - חברה לפיתוח חקלאות ארצות חוץ בע"מ, אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ, גרזולם פוסט פבליקיישנס בע"מ, פלסטין מוסט בע"מ, ידועות אחרונות בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, בנק הפועלים בע"מ, מפעל מלווה העצמות והפיתוח (הבונדס), ההסתדרות הציונית העולמית.

רשימה זו היא רשימה מחייבת (כלומר מי שלא נכלל בה - לא יחול עליו החוק) אך אינה ממצה ויתכן כי לרשימה נוספו או יתווספו מעבידים ישראליים נוספים. יצוין כי שר העבודה רשאי לאשר מעביד למפרע אך לא מתאריך מוקדם יותר מתחילתן של תקנות אלה.

תחולת החוק על תושבי חוץ לפי תקנות אלו מצומצמת בהתאם לאמור בתקנות. נפגע חוץ זכאי לתגמולים בכסף, בין שהוא בישראל או מחוזה לה, ולתגמולים בעין, כל עוד הוא שוהה בישראל; אם הוא נמצא בחוץ-לארץ וזקוק לטיפול רפואי בגלל פגיעת איבה, יכסה המוסד את ההוצאות הרפואיות לפי התעריפים המקובלים שקבעו מוסדות הביטוח הרפואי או השירות הרפואי הממלכתי באותה ארץ לגבי אותו טיפול רפואי, ובלבד שהוצאות אלה אושרו בידי רופא שהמוסד הסמיכו; באין תעריפים קבועים ישלם המוסד בהתאם לתעריפים המקובלים והמאושרים של השירותים הרפואיים המוסמכים בארץ.

לגבי בני משפחתו של אדם שנפטר בשל פגיעת האיבה בחו"ל, יחולו לגביהם סעיפים מצומצמים לפי חוק משפחות החיילים ותקנות הוצאות הקבורה.

במידה ונפגע זכאי לפיצוי על פי דיני המדינה שבה נפגע או ארץ תושבותו אזי לא יאז הנפגע זכאי לתגמולים לפי חוק התגמולים.

החומר המקצועי נלקח מתוך הספר **נפגעי פעולות איבה: המדריך לנכים ולמשפחות הנספים באירובות**: רחוב בצלאל 10, ת.ד. 3452 רמת גן, 5213603 סלמון (רב קווי), 03-5758482, פקס: 03-5759601 www.yavetz.co.il

עומר יעבץ
ע"ד, נוטריון
yavetzad@gmail.com

יעבץ/ביטון
משרד עו"ד

ניתן לקבוע פגישת ייעוץ חינם
במשרד זק"א
בטל' 02-22-30-20

והפ'עס ע'ל: ישנם אנשים... הם לא כמו כל העולם

עוד למחשבה טורו של חיים ולדר

ישנם אנשים עם חכמת חיים, אישיות נוחה ומידות טובות.

והלוואי שנזכה להיות כמותם.

כי העולם שהם בנו לעצמם,

הוא העולם שכולנו היינו רוצים לחיות בו

1. ישנם אנשים שלא שמעו על הפסיכולוגיה החדשה

הם מחנכים את הילדים שלהם בצורה חלקה. לא חושבים שאם הילד שלהם בכה בגן צריך לשלוח אותו לאבחון, ושאלם הוא נפל בחצר צריך לתבוע את הגננת. הם לא חושבים שאם הוא שקט מדי או צועק מדי צריך למהר ולשלוח אותו לטיפול רגשי. הם יראו בו ילד רגיל, קצת שובב / קצת מונמם, שצריך לתת לו את הזמן ואת הכוח ולא לשגע אותו עם אבחונים ועם ועדות השמה ועם גן טיפולי.

הם חושבים שרכיבה היא חוויה, ולא רק טיפול. הם לא חושבים שלהעניש את הילד זה לפגוע בנשמה שלו. הם לא חושבים שצריך להתייעץ עם איש מקצוע על כל אמירה שלהם לילד, וישרדו לו ביטחון ולא היסוס. כשהילד בוכה שהוא לא רוצה ללכת לגן, הם נזכרים שגם הם בכו ועדיין יש להם זיכרונות טובים מהגן שלהם, ולכן חושבים שהדבר הזה, להיפרד ממנו בחיבוק ולתת לגננת לעשות את העבודה. רק אם זה חולפת תקופה וזה לא מפסיק, הם יבדקו היטב מה לא בסדר, ורק אם לא יגיעו לתשובה בכוחות עצמם - יפנו לגורמים מקצועיים.

2. ישנם אנשים שלוקחים את האחריות על עצמם

הם רוצים להצליח בחייהם, ולא לנסות למצוא סיבות מדוע הם לא. לכן הם לא יחפשו איפה העליבו אותם בכיתה ד' ומה הטעויות שההורים שלהם עשו, כי הם יחפשו הם גם ימצאו. הם רוצים להצליח בחיים, ולא למצוא תירוץ טוב מדוע לא להתאמץ ועוד, להתייאש מדוע הם לא מצליחים בחיים.

ישנם אנשים שעברו דברים לא פשוטים בחיים שלהם, שאם יספרו אותם לפסיכולוגים **מסוג מסיים**, הם ייתנו להם המון אמפטיה ויבקשו מהם לספר כמה זה עשה להם רע, וכמה זה עצר אותם בחיים, וכמה זה עשה אותם חלשים. הסוג הזה של הפסיכולוגים גם ישכנע אותם שאחרי שעברו כאלה קשיים טובים, ואחרי שקיבלו כזה יחס מצד ההורים/החברים, אין סיכוי שיהיו להם כוח ויכולת להצליח בחיים, ולכן הם צריכים לא להאשים את עצמם, אלא את ההורים, המורים, החברים והחיים באופן כללי, שלא האירו להם פנים, ואם אפשר - גם ללכת ולהתעמת איתם ולומר להם את זה בפנים, ואחר כך "לעבור תהליך" שיגרום להם שלא לזכור את עצמם כאלה שהטיל את האחריות על כל אלה שגרמו להם לחיות כך חלשים.

ובכן, ישנם אנשים שלא יעלו על דעתם לחשוב ככה. וגם אם היתה להם ילדות קשה והורים תובעניים שטעו בהם המון, ומורים וחברים שפגעו בהם, הם ילמדו מהם **כיצד לא נהוג**, ויקחו את כל הדברים הקשים שעברו **כאש פנימית גדולה שתזיק אותם אל ההצלחה**, להוכיח לכל אלה שפגעו בהם, ולעצמם, שהם כן חזקים, ושהם כן יכולים, ושאיך אחד לא הצליח לשבור אותם, והנה הם גדלו והקימו משפחה ותפסו להם כיסא וגם נזר.

אנשים אנשים, אם לא יצליחו להתרומם לבד, ולכן למטפלים ואפילו פסיכולוגים, אבל מהסוג המחזק, לא המחליש. הסוג שמביע על החוזקות שלהם, על העובדה ששרדו את כל מה שעברו, הסוג שמתווה דרך ומעודד אותם להמשיך, ולא מהסוג שמפוצץ אותם עוד יותר, משכנע אותם שהם מסכנים, ובכך מחבר אותם לעבר הרע במקום לנתקם ממנו ולהציעדם לעתיד חדש.

הם ילכו לאנשי מקצוע שימצאו אצלם את הכוחות ולא את החולשות. שיכירו במה שהם עברו, אך לא יתבוססו בבעיה אלא יתמקדו בפתרון. יעזרו להם לספר להם את סיפור חייהם מחדש, ויגייסו את כל הרע שעברו כהוכחה לכמה הם חזקים, ולא כתירוץ מדוע הם חלשים.

3. ישנם אנשים שתמיד יפרשו דברים לטובה

אם בן משפחה או שכן אמר להם משפט פוגע או חסר טאקט, הם לא יקחו את זה למקום רע, אלא יאמרו לעצמם שכונתו היתה טובה. וכן, ייתכן שהאומרת/היה/היתה חסרת/טאקט, אבל כוונתו/ה היתה טובה, ומכוונה טובה אין להיפגע.

אם ההורים שלהם יתנו לאח/ות שלהם דבר מה, הם לא יחשבו שמפלים אותם לרעה, אלא יפשטו בזיכרונם היכן הם קיבלו דברים שאחריהם לא, כדי לפייס את דעתם הם, או שיאמרו לעצמם שאותו אח או אותה אחות זקוקים לזה, וברוך השם שהם לא זקוקים. וגם אם כן זקוקים, הם יאמרו שכנראה ההורים היו טרודים ושכחו, אבל זה לא ממקום רע. הם לא יחשבו שום מחשבה שגורמת להם להיפגע. להפך. הם יעשו כל מה שניתן כדי לא להרגיש עצמם פגועים.

האמת היא שגם אם מישוהו להם הפסד, אפילו הפסד ממון גדול, או רחוב שאינו יכול לשלם, הם לא ימהרו להסיק שהוא עשה להם את זה בכוונה. הם יאמרו "מסכן הוא נפל, הוא טעה, אבל זה יכול לקרות לכל אחד". הם לא יעשו זאת רק כדי לחשוב **עליו**, אלא גם כי הם יחשבו **על עצמם**, בידועם שהדרך הכי טובה להתמודד היא לא להרגיש מרומה/עשוק/גזול, או שמישהו עשה לך משהו. אותם אנשים יחיו את חייהם בזהירות מופלגת שלא לחוש כעס על הזולת, מפני שבינו שכעס על הזולת מקורו בכעס על עצמך, ומפני שאיבנו **שליחות בשלום עם הזולת זה להיות בשלום עם עצמך**, וכי עדיף להשקיע אנרגיות בלהרגיע את עצמך, מאשר בלעצבן את עצמך.

4. ישנם אנשים שיודעים "לסגור עניין"

הם יודעים לבקש סליחה ויודעים לסלוח, הם יודעים לגשת למישהו שמרגיז אותם זמן מה ולבוא איתו בשיחה איך ליישר את ההדורים, הם יודעים לא למשוך משא ומתן במסחר או בכל דבר אחר עד לרמה שימאים על שני הצדדים את העסקה/השיתוף או מה שזה לא יהיה.

הם יודעים לקבל החלטה, בין אם לחיוב או לשלילה. הם יודעים לסגור שיחה לפני הרגע בו היא נעשית מעיקה, וגם יודעים מתי בכלל לא לקיים את השיחה.

הם יודעים לתת "זמן תפוגה" לביקורת שלהם על בן משפחה או חבר, ידעו שלא חכם ולא נכון לתת לזולת ללכת תקופה ארוכה להתחוש שהשכנע אותם, בעיקר אם מדובר בבן/בת זוג, נער מתבגר או ילד. הם יודעים שמכח במוטרה לבייש אותה ולהלביין את פניה. הם לא יעלו על דעתם שישיתן רוע שזדה. דבר כזה. הם מחוברים לעולם הטוב שבנו לעצמם, ומנותקים מהעולם הנורא שבחוץ.

אנשים אנשים יודעים את הכלל ש"אדם טיפס מעשיק טלפון חכם ואדם חכם מחזיק טלפון טיפס", ותתפלאו - אותם אנשים יבניעו אותם חכמים ומורמים מעם שכלל לא מחזיקם כלאפונים. החיים שלהם שונים יותר, טהורים יותר ולמטיים יותר, מפני שם חיים את המציאות שהם רוצים, ולא את זו שנכפית על כולנו.

6. ישנם אנשים ש...

מקדימים שלום לכל אדם, חושבים על האינטרס של האחר ולא רק של עצמם, לא מעירים לאף אחד על כולם, לא מתעצבנים, לא דואגים ולא חושבים מחשבה רעה על הזולת.

ישנם אנשים שלא עומדים על שלהם, שלא מנסים להוריד במחיר, מוזתים... על התור שלהם ולא מחשבים "חצי חצי" על השקל (והכוונה ב"לא להתחשבן" זה תמיד לטובת הצד השני...).

ישנם אנשים שלא תשמע מהם לשהו רע וגם לה שכלול, והם גם לא יסכימו לשמוע על מישהו אחר, וכשלא יסכימו, הם יעשו זאת בצורה נעימה, יתחמו באלגנטיות או יאמרו "עזוב, למה להיכשל", ויעבירו נושא בנימה חברית כדי שזה לא יישמע כביקורת או כהתנשאות.

ישנם אנשים שליבם נקי על הבריות, אוהבי שלום ורודפי שלום, כאלה החושבים רק טובות על העולם (כולל הם עצמם בני זוגם וילדיהם משפחתם ושכניהם). הם אוהבים את הבריות והבריות אוהבות אותם, כי כמים פנים אל פנים כן בן האדם אל האדם.

ישנם אנשים עם חכמת חיים, אישיות נוחה ומידות טובות. והלוואי שנזכה להיות כמותם. כי העולם שהם בנו לעצמם, הוא העולם שכולנו היינו רוצים לחיות בו.

אם ביצה נשברת על ידי כח חיצוני – החיים מסתיימים.
אם היא נשברת על ידי כח פנימי – החיים מתחילים.

דברים מדהימים מתחילים מבפנים.